

ایجاد یک سکه برای همه اروپا

نقل از لوس آنجلس تایمز امریکا
۲۸ می ۱۹۸۹
ترجمه و تلخیص : حسین وکیلی

نظریه یکسان نمودن واحد پول در سراسر اروپا بتدریج
در بین اروپائیان طرفداران بیشتری پیدا میکند

رئیس گروه عظیم صنایع الکترونیکی فیلیپس (۱) که بزرگترین شرکت تولید کننده لوازم الکترونیکی مصرفی سبک در اروپاست ، بایک محاسبه ساده توضیح میدهد که اگر وی بایک هزار گیلدر هلند ، کشور هلند را ترک کند و به یارده کشور دیگر عضو جامعه اروپا سفر نماید ، برای رفع نیازهای اولیه اش ناچار است ۷۵۰ گیلدر از موجودیش را صرفاً" برای تعویض پولش به پول سایر کشورهای اروپائی هزینه نماید . وی در یک گردهمایی متخصصین صنعتی و بازرگانی در هلند اظهار داشته است که این مثال ساده و عملی ، وسیله بسیار مناسبی برای قانع نمودن شهروندان کشورهای عضو جامعه اروپا در جهت پذیرش نظریه یکسان نمودن واحد پول در سراسر اروپا میباشد .

(1) Cornelis J. Van der klugt

برای غالب مسافریین اروپائی ، سروکار داشتن با ۱۲ پول مختلف در یک منطقه جغرافیائی محدود که مساحتش معادل مساحت غسرب ایالات متحده آمریکاست ، کاری بسیار دشوار بوده وبخصوص در زمینه بازرگانی بین کشورهای اروپائی معضلی بسیار اساسی است .
هزینه ایکه بخش صنعت در جامعه اروپا بکنهائی در این مورد متحمل میشود به ۱۰ میلیارد دلار در سال بالغ میگردد . اگر بخواهیم هزینه کل اقتصاد اروپا در رابطه باموضوع فوق برآورد نمائیم به رقمی در حدود ۵ برابر مبلغ مذکور خواهیم رسید . با استناد به این محاسبات است که جامعه اروپا در صدد دستیابی به هدفی بزرگ است و آن هدف چیزی جز " وحدت پولی در اروپا " نمیباشد .

جزئیات طرح " وحدت پولی " چیست و با چه مکانیسمی باید پیاده گردد .

سخنگوی موسسه اتحادیه پولی اروپا (۲) که مرکز آن در پاریس بوده و هیجده ماه از تاسیس آن میگذرد و تعداد ۱۷۰ واحد صنعتی عظیم شامل کمپانی فیلیپس در آن عضویت دارند ، میگوید :
" مائاکنون کلیه اندازه گیریهای کالاها را بر اساس سیستم متریک استاندارد نموده ایم . مادر حال هماهنگ نمودن شاخص های صنعتی در کل اروپا میباشیم و حال نوبت ساده نمودن مبادلات بازرگانی میباشد . "

نظریه " قاره اروپا بدون فرانک فرانسه ، پاوند انگلیس یا در اخای یونان - پولی که اصلیت و قدمت آن به دوران حکومت اتن قبل از ظهور حضرت مسیح باز میگردد " - ممکنست بعنوان یک نظریه بنیاد گرایانه و بابر خورد ریشه ای تلقی گردد ، لیکن در عین حال موضوع جامعه کنونی اروپا و نیازهای اقتصادی آن به یک سیستم پولی واحد نیز امری جدی وریشه ایست .

نتایجی که از نظرخواهی از دوازده هزار نفر شهروندان ساکن

(2) Bertrand de Maigret-Assn. Monetary Union

کشورهای اروپایی بدست آمده است نشان میدهد که نزدیک به ۶۰٪ از نظر دهندگان ، از ایجاد یک وحدت جامع و وسیع پولی در اروپا حمایت میکنند .

سران دولتهای ۱۲ کشور عضو جامعه اروپا بدواً چهار سال پیش آمادگی و علاقه خود را به نظریه " وحدت پولی " اعلام داشتند . امروز مذاکره و بحث در مورد جزئیات آن آغاز گشته است .

اخیراً یک کمیته مهم سرپرستی رئیس کمیسیون جامعه اروپا (۲) و با شرکت روسای بانکهای مرکزی دوازده کشور اروپایی در اتخاذ یک روش سه مرحله ای برای ایجاد و برقراری سیستم " پول واحد " در سراسر اروپا بتوافق رسیدند . این نظریه مستلزم ایجاد یک سیستم بانکی مرکزی واحد در اروپاست که کاملاً مستقل از نفوذ و تاثیر دولتهای اروپایی خواهد بود .

بعنوان اولین قدم ، کمیته مذکور کشورهای انگلستان ، اسپانیا یونان و پرتغال را وادار به پیوستن به سیستم پولی اروپا نموده است . این سیستم یک دهه است که بطور موفقیت آمیزی نـسـرخ تبدیل پولهای هشت کشور دیگر جامعه اروپا را سازمان داده است (۴) بعد از یک دوره همبستگی اقتصادی و تعهد بر اجرای مقرراتی نظیر حفظ سقفهای کسر بودجه ، کمیته معتقد است یک سیستم متشکل اروپایی مشتمل بر بانکهای مرکزی ، نظیر آنچه که در ایالات متحده آمریکا در چارچوب سیستم فدرال رزرو عمل میشود ، میتواند بنحوی موثری در رسیدن به هدف " وحدت پولی " عمل نموده و دوازده بانک مرکزی کشورهای اروپایی بصورت شعب منطقه ای این بانک مرکزی مادر ، درآید .

بالاخره ، با همکاری بیشتر در زمینه سیاستهای بودجه ای و اقتصادی ، نرخهای ارز تثبیت گردیده و یک پول واحد برای کل جامعه اروپا ایجاد خواهد شد .

---

(3) EC Commission President Jaques Delors

(۴) هشت کشور عبارتند از : آلمان غربی ، فرانسه ، دانمارک ، هلند ، بلژیک ، ایرلند ، لوگزامبورگ و ایتالیا (مترجم)

گزارش کمیته ، در حال حاضر ، هیچگونه جدول زمانی مشخصی را ارائه نمیکنند و بطور اختصاصی هیچیک از اعضا ملزم به اجرای سیستم نمی نمایند . این صرفاً یک انتخاب سیاست پولی است که پیش نویس آن توسط کلیه روسای بانکهای مرکزی کشورهای عضو جامعه تهیه گردیده و بتائید آنها رسیده است .

مشخصه اصلی

طرح فوق همچنین مستلزم عقد یک قرارداد جدید بین دوازه کشور عضو میباشد . در شرایطیکه کلیه بانکهای مرکزی سرر روش دستیابی به هدف مذکور توافق نموده اند ، دولتای کشورهای عضو جامعه اروپا تاکنون آمادگی خود را برای حرکت بسوی هدف فوق اعلام نکرده اند .

در حال حاضر داشتن دوازه بانک مرکزی که بطور یکپا رچسه بر اصول کلی فوق توافق داشته باشند ، بعنوان مهم ترین نیاز اصلی ایجاد یک سیستم بانکی متمرکز اروپائی از طرف کلیه اعضا شناخته و پذیرفته شده است .

پذیرش نظریه ایجاد یک بانک مرکزی مستقل در اروپا ، در واقع نظریه ایست بر علیه سنت چند قرنی کشورهای نظیر انگلستان و فرانسه که در آن بانکهای مرکزی بعنوان با روی قدرتمند دولتها عمل میکنند .

رئیس بانک مرکزی آلمان غربی (۵) اخیراً " دریک مصاحبه ابراز داشته است که طرح وحدت پولی در اروپا یک تحول اساسی است که نباید توسط دولتها و مجالس قانونگزاری مورد بی توجهی قرار گیرد . مشارالیه بعنوان بلندگوی قانون قدرت اقتصادی جامعه اروپا ، دارای نقش کلیدی در شکل دهی و نتیجه گیری لازم از طرح فوق میباشد .

جمع بندی مطالب مطرح شده در آخرین نشست روسای بانکهای

---

(5) Karl Otto Poehl

مرکزی دوازده کشور عضو جامعه اروپا که طی گزارشی ارائه شده گردیده است، یکی از اساسی ترین موضوعات مالی و اقتصادی مورد بررسی در گردهمایی روسای دولتهای عضو جامعه اروپا در مادرید - اسپانیا خواهد بود. (۶)

نخست وزیر اسپانیا (۷) اظهار امیدواری نموده است بتواند سران کشورهای عضو را به یک جدول زمانی جهت اجرای طرح متعهد نماید.

رئیس جمهور فرانسه که در دسامبر ۱۹۸۹ در پاریس مهماندار سران کشورهای اروپایی بود (۸) اظهار نموده که برای طرح " وحدت پولی در اروپا " اولویت خاص قائل خواهد شد. اثرات اجرای یک سیستم پولی واحد بین اعضا جامعه اروپا، از مرزها منطقه فراتر خواهد رفت بطور مثال:

- کاهش هزینه هاتی عملیاتی که عنصر ذاتی چنین تحولی است، صنایع اروپا را واجد قابلیت رقابت بیشتری با بازارهای بین المللی خواهد نمود.

- یک واحد پولی مشترک در اروپا - قاره ای که بعنوان بزرگترین بلوک تجاری دنیا مطرح بوده و حجم تجارت سالانه آن بمراتب بیشتر از ایالات متحده آمریکا و به بیش از دو برابر حجم تجارت ژاپن بالغ میگردد - خواهد توانست بسرعت به بزرگترین رقیب دلار در بازارهای جهانی تبدیل گردد.

- یک " اتحادیه پولی " همچنین خواهد توانست انگیزه گردهماییهای مهم جهانی نظیر ملاقات کشورهای گروه " هفت " را به

---

(۶) این گردهمایی یکماه بعد از تحریر مقاله فوق در مادرید بعمل آمد و طی آن کلیه اعضا جامعه اروپا بر پیگیری و پیاده نمودن طرح " وحدت نظام پولی اروپا " تاکید نمودند (مترجم)

(۷) Felipe Gonzalez (7)

(۸) گردهمایی سران کشورهای عضو جامعه اروپا هرشش ماه یکبار در پایتخت یکی از کشورهای عضو صورت میپذیرد (مترجم)

وجود آورده و تقویت کند. (۹) چهار کشور از این گروه (کشورهای آلمان غربی، انگلستان، فرانسه و ایتالیا) عضو جامعه اروپا هستند که اکثریت عددی را در ملاقاتهای سالانه کشورهای عضو گروه "هفت" در زمینه سیاستهای اقتصادی دارا میباشند.

گروه کشورهای "چهار" اصولاً دارای موضع مشترکی در تصمیم گیریها خواهند بود و آنطور که ناظرین معتقدند، امکان دارد سرانجام سه کشور دیگر، در یک گروه "سه" متشکل گردند. با توجه به گروه بندیهای فوق باید باین واقعیت اذعان داشت که علیرغم مزایای بالقوه این طرح، در حال حاضر مقاومت جدی و شدیدی از طرف گروه کشورهای "سه" و برخی از اعضای جامعه اروپا در مورد طرح "وحدت پولی در اروپا" ابراز گردیده است.

● برخی از ملتها نگرانند

تاکنون برخی از ملتهای اروپائی نگرانی خود را از اجرای طرح مذکور اعلام داشته اند. بطور مثال دانمارکیهانگران آن هستند که در آینده بطور دائم تحت نفوذ یک اتحادیه پولی متکی به مارک آلمان غربی قرار گرفته و سیاست پولی اروپا ب میزان قابل توجهی زیر نفوذ نهادهای اقتصادی آلمان غربی واقع گردد.

اسپانیاییها نیز در تواناییهای خود تردید داشته و بعید میدانند پس از پیاده شدن سیستم پولی جدید بتوانند ارزش بالای پول خود را (۱۰) در چارچوب محدوده های سیستم پولی اروپا حفظ نمایند.

ولی قوی ترین تقابل از طرف انگلیسی ها ابراز شده است. در شرایطیکه انگلیسیها از قرنهای پیش قدرت و بقای خود را در ضعف و پراکنده نگاه داشتن قدرتهای موجود در قاره اروپا می بینند، طرح کلی وحدت اروپا با سانی بدست نخواهد آمد.

صحبت رها نمودن پاوند استرلینگ که یکی از معتبرترین

---

(۹) گروه ۷ شامل کشورهای آمریکا، انگلستان، فرانسه، ژاپن، ایتالیا، آلمان غربی و کانادا میباشند. (مترجم)

(10) Peseta

پولهای دنیا در تجارت جهانی است و در عین حال یادآور گذشتۀ —
پرشکوه انگلستان میباشد، برای دولت ونخست وزیر انگلستان (۱۱)
شدیدا" غیرقابل پذیرش است . وزیر خزانه داری انگلستان (۱۲) ،
پس از نشر گزارش رئیس کمیسیون جامعه اروپا ابرار داشت که
طرح وحدت پولی ، در عمل منجر به حذف پول مستقل ملی خواهد
گردید . او اظهار میدارد که مردم انگلستان بهیچوجه مایل نیستند
با پیوستن به جامعه اروپا ، هویت ملی - دولتی خود را از دست بدهند .
علیرغم این اظهارات خشم آلود ، وزیر خزانه داری انگلستان
در یک ملاقات غیر رسمی وزیرای جامعه اروپا در اواسط ماه مه سال
جاری میلادی اعلام نمود که گزارش کمیته رابعنوان منباسبـرای
بیشرفت بسوی اتخاذ پولی و اقتصادی اروپا می پذیرد .

ار شواهد موجود چنین استنباط میشود که بریتانیا حتی در برداشتن
گامهای آهسته بسوی واقعیت ایجاد چنین وحدتی ، دچار تردید —
میباشد . در ده سال گذشته خانم تاچر نخست وزیر انگلستان در
مقابل عضویت کامل در سیستم پولی اروپا مقاومت کرده و در هر مرحله
استدلال نموده که ثروتهای دریای شمال بریتانیا همیشه در تغییرات
بهای نفت در جهان موثر بوده و بتبع آن ، پاوند انگلستان در موقعیت
مستحکمی قرار داشته است . وی با تکرار موضع خود در دهه گذشتۀ —
نشان داده است که به پدیده وحدت پولی در اروپا با سوژن مینگرد .
در مورد طرح سیستم اروپائی بانکهای مرکزی ، پیش بینی میشود
مقاومتهای بیشتری از طرف کشورهای عضو ابرار گردد ، ریبـرای
سیاستگزاران ملی در کشورهای اروپائی بر این واقعیت وقوف دارند
که در شرایط استقلال فردی ، کنترل بیشتری بر سیاستهای پولی ملی
خود خواهند داشت .

رئیس بانک مرکزی آلمان غربی اظهار نظر کرده است که مسائل
مربوط به توافق برای ایجاد یک وحدت پولی و اقتصادی در اروپا شامل
موارد متعددی میشود . بطور مثال ، شرایط دسترسی دولت‌ها به اعتبارات

(11) Mrs. Margaret Thatcher

(12) Nigel Lawson

بانك مركزى 'مشخص' ميگردد، برميزان كسربودجه ها محدوديت خاص ايجاد ميشود و تصميمات مربوط به نقدينگي و نرخهاي بهره در اختيار يك سازمان فوق ملي كه كاملا" مجزا از دولتها و موسسات درون جامعه اقتصادي ميباشد، قرار ميگيرد.

نگرانهاي ديگري نيز وجود دارد. بدين معني كه ايجاد وحدت پولی ممكنست فاصله بين كشورهاي غني و پرتحرك جامعه اروپا را با كشورهاي فقيرتر مانند يونان ، پرتقال و ايرلند بيشتر نمايسد و حركت سرمايه از كشورهاي فقير بسمت كشورهاي غني تشديد گردد. رئيس سابق دانشكده اقتصاد لندن و مشاور اقتصادي فعلي بانك باركليز خاطرنشان نموده است كه وحدت پولی در ايتاليادرسالهاي ۱۸۶۰ ، اهالي نواحي جنوبي ايتاليا را بسمت شمال كوج داد، زيرا كه جنوبيا از نظر اقتصادي قادر به حضور در جنوب و رقابت با شماليهاي ثروتمند نبودند . او معتقد است كه تجربه وحدت پولی در يك دهه بعد از آن در آلمان با مشكلات كمترى روبرو گرديد زيرا تقريبا" تمام نقاط آلمان در شرايط توسعه اقتصادي يكساني قرار داشتند .

برخي از مديران ارشد جامعه اروپا كه مركز آن در بروكسل ميباشد معتقدند كه طرح وحدت پولی اروپا ، كشورهاي ضعيف را ضعيف تر ميكند ليكن ، در مقابل ، يكي از اعضا كميسيون جامعه اروپا (۱۲) معتقد است كه اين مطلقا" غلط است اگرچنين برداشت كنيم كه در نتيجه اجراي طرح وحدت پولی ، نواحي فقيرتر صدمه خواهندديد . اقتصاددانان اروپايي ممكنست در اينكه چه عواملی باعث رشد اقتصادي يك كشور ميگردند وحدت نظر نداشته باشند ليكن غالب آنها معتقدند كه مثلا" در مورد كشور يونان ، تقليل ارزش پول ملي آن كشور در مقابل مارك آلمان غربی زمينه رشد اقتصادي سريعتر را فراهم خواهد نمود . اين عضو كميسيون در اين نظريه خود اصرار ميورزد كه نقش صندوق توسعه اروپا كه در سال ۱۹۹۲ سالانه در حدود ۱۵ ميليارد دلار صرف اموري مانند بهبود راهها، مخابرات و افزايش

آموزش نیروی انسانی در نقاطی که در حال نزول رشد اقتصادی هستند خواهد نمود، نقش بسیار تعیین کننده است. و دارای این نگرش است که برخلاف دلسردی هائیکه وجود دارد، نیروهای قدرتمندی در اروپا سرگرم بوجود آوردن عوامل فشار برای ایجاد وحدت " میباشند. اقتصاد دانان برجسته اروپائی استدلال میکنند که تداخل و ایجاد ارتباط تدریجی بین الگوهای بازرگانی و اقتصاد ملی کشورهای عضو جامعه اروپا، در حال حاضر استقلال کاملی در سیاستهای مالی اکثریت ۱۲ کشور عضو جامعه بوجود آورده است. بطور مثال، تجارت فیما بین دولتهای عضو جامعه اروپا از ۲۵٪ کل تجارت خارجی آنها در سال ۱۹۵۸ به ۶۰٪ در سال ۱۹۸۸ افزایش یافته و بست ایجاد یک بازار اروپائی واحد در سال ۱۹۹۲ پیش میرود و پیش بینی میشود از یک روند صعودی مستحکمتری برخوردار گردد.

حذف کلیه موانع موجود در راه انتقال سرمایه بین کشورهای عضو که برای ماه جولای سال آینده زمانبندی شده است، انتخاب سیاستهای ملی اقتصادی و پولی را محدودتر میسازد.

رئیس بانک مرکزی آلمان غربی میگوید: " مادر حال حرکت بسوی وحدت پولی هستیم و در حال حاضر راهی بسیار طولانی را پیموده ایم. جابجائی تنگاتنگ و متراکم کالاها، خدمات و سرمایه، فشار لازم خود را بر سیاستهای عمومی وارد مینماید و نظریه وحدت پولی را قابل توجیه تر جلوه میدهد "

در واقع، اتحادیه های پولی در اروپا پدیده تازه ای نمیباشند. علاوه بر اتحادیه های متشکله بین آلمان و ایتالیا در نیمه دوم قرن نوزدهم، فرانسه، ایتالیا، بلژیک و سوئیس نیز در یک اتحادیه نیمه مستحکم پولی در سالهای ۱۸۶۰ بیکدیگر پیوسته اند. نروژ، دانمارک و سوئد هم چنین تجربه ای را انجام داده اند.

مورخین اشاره میکنند که در یک نگاه، هرگونه تغییر نظام پولی صرفاً اروپا را به واقعیات دوران قبل از جنگ جهانی اول بازمیگرداند. در آن دوران غالب ارزها دارای برابری ثابتی با طلا بودند و از طریق این فلز قیمتی نرخ تبدیل بین آنها با نسبت ثابتی

صورت میگرفت . از جنگ جهانی دوم باینطرف ، نظریه اتحاد پولی در اروپا بدفعات مطرح شده لیکن هیچگاه جزئیات آن مورد دقت و امعان نظر قرار نگرفته است .

برای اولین بار در ۲۰ سال پیش که شرایط پولی باثبات تری بر اروپا حاکم بود ، تئوری ایجاد وحدت پولی مطرح گردید ، لیکن شکست نرخ برابری ثابت بین ارزهای مختلف در اوایل سال ۱۹۷۰ که در توافق جهان برتون وودر (۱۴) پدید آمده بود نیز امواج اقتصادی حاصل از بحران نفتی سالهای ۱۹۷۳ ببعد ، کل نظریه را به بوتسکه فراموشی سپرد .

در دوران پرتلاطم سالهای ۱۹۷۰ ، تعداد بازده کشور اروپائی پول خود را از طریق یک سیستم واحد پولی بیکدیگر مرتبط ساختند و آنرا " مار " (۱۵) نامگذاری کردند لیکن بهیچ نوع ثبات پولی دست نیافتند . سیستم پولی اروپا در سال ۱۹۷۹ شکل گرفت و ادیک واحد پولی که از ترکیب موزون پول هشت کشور عضو جامعه اروپا تشکیل یافته بود بوجود آمد .

" واحد پولی اروپا " (۱۶) بعنوان یک پول مرجع و نیز یک پول مستقل در مبادلات محدود اقتصادی بکار گرفته میشود و در حال حاضر بسیاری از دولتهای اروپائی مبادرت به صدور اوراق قرضه بر مبنای پولی ECU نموده اند .

مشکلاتی را که برخی پیش بینی مینمودند باعث سقوط و عدم موفقیت تئوری وحدت پولی در اروپا و جدائی سیستم های پولی اروپا از یکدیگر شود ، برعکس ، موجب پیدائی یک نظم اجباری پولی بیسابقه بین اعضای جامعه گردید و فضای اقتصادی تحت سلطه مارک آلمان غربی ، با تورم خفیف و رشد آرام از نوع آلمانی آن بعنوان نتیجه اجرای سیستم شناخته شد .

---

(14) The Bretton Woods Global Arrangement of Fixed Exchange Rates

(15) The Snake

(16) The ECU

یکی از نتایج مهم و نافذی که نمیتوان آنرا با عدد و رقم مشخص نمود آنستکه سیستم پولی بانکهای مرکزی کشورهای عضو جامعه اروپا یک طیف وسیع همکاری، اطمینان و هماهنگی بوجود آورده است که برای هر اتحادیه پولی بسیار اساسی است.

رئیس بانک مرکزی آلمان غربی میگوید باید دید تا چه اندازه دولتها حاضرند از حاکمیت خود در زمینه اجرای این طرح صرفنظر کنند. وی معتقد است که در حال حاضر دیگر صحبت از "اگرها" نیست، بلکه سیاستمداران بدنبال "چه موقع" هستند تا هر چه زودتر طرح وحدت را با اجرا در آورند.

اخیراً "دریک" برنامه تلویزیونی در انگلستان که در آن طرح اتحاد پولی اروپا مورد تحلیل قرار گرفت، نخست وزیر بلژیک (۱۷) با اطمینان اظهار داشت: "من معتقدم که در اواخر سال های ۱۹۹۰ م صاحب یک بانک مرکزی اروپائی و یک پول مشترک خواهیم بود."

